

- Dags för avloppsrening
  - Möt Masthuggets katter
- Vandring för tryggare område
- Gör Ina Lundströms Masthuggsquiz

BOSTADSRÄTTSFÖRENINGEN MASTHUGGET

MASTHUGGS 4-19 *nytt*

**Ingvar ordnar
kulturupplevelser**

sidorna 6-7

BUDGET 2020

Som brukligt vid den här tiden på året har förvaltningen och styrelsen arbetat med budgeten för nästkommande år, vilken ni medlemmar har fått ta del av genom brevkick och det informationsmöte som anordnades i stora salen i Masthuggets hus den 5 december. Den som är intresserad av vad budgeten för 2020 innehåller kan hitta informationen på föreningen hemsida, www.brfmasthugget.se.

Många av de projekt som anges i budgeten har informerats om i tidigare sammanhang, med avloppsrenoveringen som den enskilt största posten både avseende kostnad och genomförandetid. Planen är att nästa år påbörja arbetet med renovering av stammarna i de nedre huskropparna i vårt område (Mattssonsliden, Masthuggsterrassen och Andra Långgatan).

Nästa års budget innehåller dock även nyheter och en av dessa är installationen av laddningsstationer för helt eller delvis eldrivna fordon. Elkraftbranschens intresseorganisation, Power Circle, prognostiserar att antalet laddbara fordon år 2030 kommer ha ökat till 2,5 miljoner i Sverige, att jämföra med knappt 100 000 idag. Förvaltningen har upplevt ett behov bland föreningens medlemmar varför 32 laddningsstationer planeras vara i drift i Andra Långgatans garage redan i januari 2020. Senare under året kommer ytterligare 23 stationer att installeras i Fjällgatans ga-

rage. Planen i dagsläget är att cirka 345 garageplatser (motsvarande en fjärdedel av samtliga garageplatser) ska vara utrustade med laddningsstationer vid utgången av 2024.

FUNKTIONELL HEMSIDA

Förutom budgeten 2020 är föreningens hemsida full av annan matnyttig information. Den utgör en viktig informationskanal mellan förvaltningen och medlemmarna, ta därför gärna för vana att besöka sidan med regelbundna mellanrum.

Hemsidans funktionalitet förbättras kontinuerligt, förutom bokning av tvättstuga och gästlägenheter kommer medlemmarna snart även att kunna boka föreningens nyrenoverade bastu och mattvättstugan via hemsidan. Om du som medlem har ytterligare idéer på hur hemsidan kan förenkla vardagen för de boende i föreningen går det bra att kontakta förvaltningen eller styrelsen med dina förslag.

Om du har något annat förslag gällande föreningen finns det även möjlighet att framföra din åsikt genom att lämna in motion till föreningsstämman. För att motionen ska behandlas vid nästa års föreningsstämma behöver den vara förvaltningen tillhanda senast den 31 januari 2020.

NYTT LJUS I TILLVARON

Slutligen skulle jag vilja önska er alla en fröjdefull och lugn jul med nära och kära. Om ni önskar få lite extra ljus i tillvaron rekommenderar jag att ni tar er upp till den stora lekplatsen ovanför Klingners plats och beskådar den fina oxeln som dekorerats med små ljus. Julbelysning är för övrigt en annan nyhet i budgeten 2020.

God Jul och ett Gott Nytt År!

Boris Pejic

ORDFÖRANDE

Redaktör och ansvarig utgivare:
Björn Ohlsson

Redaktion: Birgitta Edgren, Emma Linderum,
Sanja Peter, Peter Sahlberg, Inga Sandberg,
Sten Zackrisson

Layout: Siri Reuterstrand
Knockout Reportage
e-post: siri@alba.nu

Tryck: Linderoths, Göteborg
e-post: respons@linderoths.se

Kontakt med redaktionen sker via
Björn Ohlsson tel 0760-18 65 07
e-post: bjornhanna88@gmail.com

Bostadsrättsföreningens styrelse når du
lättast via expeditionen 031-85 03 00 eller
via e-post: styrelse@adm.brfmasthugget.se

Felanmälan: ring 031-85 03 10 eller via
formulär på hemsidan.

Hemsida: www.brfmasthugget.se

Manusstopp nr 1-20 21 februari

Öppettider vid jul och nyår

Förvaltningskontoret kommer att vara stängt den 23-27 december och den 30 december-1 januari.

Felanmälan fungerar som vanligt den 27 december. Anställda inom driftsenheten är lediga den 23-26 december och den 30 december-1 januari.

Vid akuta fel och brister under helgdagar och när driftsenheten är obemannad hänvisas i vanlig ordning till SOS Alarm på telefon 031-703 14 70.

Omslagsfoto: Ingvar Andersson, engagerad medlem i kulturföreningen.

Foto: Emma Linderum.

Omslagsfoto baksida: En av Masthuggets alla katter.

Foto: Sanja Peter.

Magnus Kööl, drifttekniskt ansvarig på förvaltningen, pratar med Elisabet Jonsson, Skepparegången 16, om det nya digitala bokningssystemet. Bokningstavlan sitter på väggen vid dörren.

NU BOKAS TVÄTTIDERNA DIGITALT i tvättstugan, på datorn eller i mobilen

Nu har det digitala bokningssystemet införts i alla tvättstugor i föreningen utom i mattvättstugan.

Enlig Magnus Kööl, som är drifttekniskt ansvarig på förvaltningen och som instruerat användarna före igångsättning, har det löpt på utan större besvär.

Kontakta Magnus

Självklart kan det dyka upp en och annan fråga när man står där i verkligheten i tvättstugan eller med sin app i mobilen. För det mesta kan Magnus reda ut problemet så tveka inte att kontakta honom i fall ni kör fast.

På sikt kommer även mattvättstugan och bastun att få ett digitalt bokningssystem och längre in i framtiden

kanske också gästlägenheterna.

Leverantören till systemet heter Aptus som är en del av Assa Abloy-koncernen.

Går inte att se vem

I praktiken gäller samma regler för tvätttider som tidigare, men det går inte att se helheten över en månad och vem som har bokat vilken tid. Det förhindrar den nya dataskyddsförordningen GDPR. Innan hade man möjlighet att kontakta den som hade en tvättid för att till exempel fråga om man kunde få använda en tvättmaskin, om den som bokat hade tvättat färdigt. Men det går alltså inte nu.

När man skall beställa tvättid kommer alla lediga tider upp och då är det bara att välja. Om man av någon anledning inte kan använda den bokade tiden är det en-

kelt att avboka. Då blir den tiden ledig och någon annan kan boka den.

Varför outnyttjad?

En fråga som många ställer är: "Varför står det outnyttjad på den tid jag redan använt?"

Systemet är byggt för att alla som bokat tid skall identifiera sig med tagg, när de går in i tvättstugan. När inloggning skett försvinner texten "outnyttjad".

Vår förening har valt att inte kräva inloggning före start av tvättpass. Det gör att denna text kommer upp. Förvaltningen håller på att utreda en lösning. Bortse tills vidare från texten.

TEXT OCH FOTO: INGA SANDBERG

SNART BÖRJAR AVLO

Strumpreliningen skall hålla i 50

Under nästa år påbörjas det stora projektet med att renovera avloppsrören i föreningen genom relining (rörinfodring). Först ut är hus 1: Mattssonsliden 2–6, Masthuggsterrassen 12–14 och Andra Långgatan 48.

Arbetet för hela fastigheten beräknas pågå i 6–8 månader, men toaletter och badrum i respektive lägenheter och lokaler kommer bara att vara avstängda i cirka tre veckor. Vattnet kommer dock att stängas av då och då under byggtiden när det behövs, även när den egna avloppsstammen är renoverad.

Planeringen av avloppsrenoveringen har pågått i flera år. Efter ett ”spretigt” resultat av en första anbudsfrågan valde förvaltningen att göra en ny anbudsfrågan före sommaren, som även gällde etapp 2: Mattssonsliden 8–28, Masthuggsterrassen 4–10 och Andra Långgatan 44–46.

Strumpmetoden

Den 7 oktober beslutade styrelsen att gå vidare med ett av de fyra anbudena, som innebär att man använder den kvalitetsmässigt säkrare, men dyrare, strumpmetoden.

– Det är skönt att vi har bestämt oss för vilken teknik vi skall använda och att vi nu kan diskutera med entreprenören hur vi i detalj skall planera arbetet, säger Daniel Lindgren, tekniskt ansvarig i Brf Masthugget.

Information före nyår

När detta skrivs är avtalet med entreprenören ännu inte skrivet. Därför kan Daniel inte ge exakt information om tidplan och andra detaljer.

– Vi kommer att gå ut med en första information till boende och hyresgäster i den aktuella fastigheten före årsskiftet, med en preliminär tidplan och en beskrivning av hur arbetet kommer att gå till. Vi

kommer också att ge information via föreningens hemsida, säger Daniel.

– Senare, innan arbetet kommit igång, kommer vi ge en mer detaljerad information och försöka ge svar på alla de frågor som kan komma. Vikten av utförlig information i god tid är något som vi tar med oss från fasadrenoveringen.

Sprutning eller strumpa

Som vi beskrev i Masthuggsnytt nr 1/2019 finns det två metoder för relining av avloppsrör. Med sprutmetoden belägger man insidan av gjutjärnsröret genom att spruta polyesterplast från ett munstycke som sänks ned i röret. Med strumpmetoden för man ner en strumpa indränkt med polyesterplast, som med hjälp av en tub med luft trycks mot innerväggen av röret.

De tre entreprenörerna lade anbud valde antingen strumpmetoden eller en kombination av strump- och sprutmetoden.

Kvalitetsmässigt bäst

– Kvalitetsmässigt är strumpmetoden bäst, eftersom det innebär att det nya röret får en garanterad tjocklek på 4–6 mm och att det är lättare att göra en besiktning, säger Daniel.

Sprutmetoden är billigare, eftersom

arbetet går fortare, men någon offert med enbart denna metod kom inte in.

– Strumpmetoden bedöms som en säkrare metod och prisskillnaden mellan de två varianterna var inte särskilt stor, så därför valde vi att gå vidare med strumpmetoden, säger han.

Börjar med bostäderna

Att föreningen väljer att börja renoveringen på Mattssonsliden och Andra Långgatan beror på att dessa fastigheter är äldst och att de därför har drabbats av fler läckage. Samtidigt är de mer komplicerade än övriga, eftersom de består av såväl bostäder, som kontor och lokaler i markplan.

Arbetena börjar med bostäderna på Mattssonsliden och går sedan neråt. Även när det är klart med renoveringen i den egna stammen kommer det att bli avstängningar av vatten ibland när rören i de andra delarna av fastigheten renoveras. Då gäller det också att man inte spolar vatten under den tiden arbetet pågår.

Etapp 2 mycket större

Avtalet med den utvalda entreprenören gäller bara hus 1, som har 12 avloppsstammar. Diskussion förs med entreprenören om etapp 2, hus 2 och 3, med totalt

PPSRENOVERINGEN

år

Mattssonsliden är en av de adresser vars hus ligger först på tur för rörrenoveringen.

62 stammar. Om arbetet med den första etappen går bra är planen att ett avtal för etapp 2 skrivs före sommaren, så att den kan påbörjas hösten 2020.

Eftersom denna etapp är betydligt mer omfattande kommer arbetet här sannolikt att pågå i minst ett år. Hur lång tid arbetena kommer att ta beror på hur mycket resurser företaget väljer att avsätta hos oss. Därför är tidsplanerna i dagsläget osäkra.

Vilket område som blir etapp 3, som beräknas komma igång våren 2021, är ännu inte bestämt, men det blir sannolikt Skepparegången 2–30 eller Klamparegatan 3–17 och Rangströmsliden 1–7. Sedan skall projektet fortsätta uppåt i området.

Frågor om badrum

Daniel får en del mail från medlemmar med frågor om de kan renovera sitt badrum nu när avloppsrenoveringen är på gång.

– Om man bor på Mattssonsliden tycker jag man skall avvakta, men annars är det inget problem. Renoveringen innebär inte att man förstör ytskikt i badrum och toaletter, säger han.

– Det kan dock bli nödvändigt att gå in i vissa badrum och våtutrymmen långt ned i husen för att komma åt att relina rören, men vi vet inte var ännu, säger han.

Intensivt i början

Innan arbetet kommer igång på Mattssonsliden krävs en hel del förberedelser, som att upphandla toalettvagnar, ordna duschrum och ta in anbud på torrtoaletter med mera, berättar Daniel.

De första månaderna av renoveringsarbetet kommer att bli intensiva för Daniel och Magnus Kööl, som är driftstekniskt ansvarig, för att hitta bra rutiner och arbetssätt.

– Sedan blir det säkert som vid fasad-

renoveringen, att det kommer att flyta på bättre och bättre allt eftersom, säger Daniel.

154 miljoner – 7 år

Kostnaden för etapp 1 är beräknad till cirka 7 miljoner kronor och för etapp 2 till cirka 25 miljoner kronor. Den totala kostnaden för samtliga fastigheter är beräknad till cirka 154 miljoner kronor.

Hela projektet kommer enligt föreningens investeringsplan att pågå i sju år, vilket innebär att de sista avloppsrören är klara 2026. Sedan skall det förhoppningsvis dröja cirka 50 år till innan det är dags att göra något åt avloppsledningarna igen. Då blir det troligen ett stambyte.

TEXT: BJÖRN OHLSSON
FOTO: EMMA LINDERUM

MYCKET MUSIK I MASTHUGGET TACK VARE INGVAR

”...alla boende, både bostadsrättshavare och hyresgäster, studenter och besökare är välkomna till Kulturföreningen”

Ingvar Andersson på Vaktmästaregången 16 är Masthuggets egen ”Luger/Live Nation”, det vill säga arrangör av Kulturföreningens sång- och musikaftnar.

– Jag har jobbat med kultur i hela mitt liv. Så när vi flyttade åter till västkusten och Göteborg för 15 år sedan, engagerade jag mig i den nystartade Kulturföreningen i Masthugget, säger Ingvar.

– Jag blev tidigt fackligt och politiskt aktiv. Som utbildad radiotekniker med jobb på LM Ericsson i Mölndal valdes jag till verkstadsklubbens ordförande. På våra möten fanns alltid kulturinslag, berättar Ingvar.

Ingvar betonar bestämt att han aldrig själv ägnat sig åt att stå på scen. Han har varken spelat teater eller något instrument, inte heller sjungit eller målat. Däremot har han ordnat och arrangerat många kulturupplevelser.

Studier på Brunnsvik

Under uppväxten på en bondgård utanför Kungsbacka fanns inget kulturellt värt att tala om, menar han.

– Sedan flyttade jag till CVA-anläggningen, Centrala Flygverkstaden, i Arboga, gick med i SSU och inspirerades av arbetskamrater att söka till Brunnsviks folkhögskola, arbetarrörelsens eget ”universitet”. Med stipendium från

facket, Statsanställdas förbund, var det möjligt att studera där.

Träffade en danska

På en sommarkurs i Norge, arrangerad av Föreningen Norden, träffade Ingvar sin fru Karen, bibliotekarie från Danmark.

– På våra träffar brukade vi alltid gå på teater, båda delar vi intresset för kultur. Och båda är vi aktiva i Kulturföreningen.

Politik med kultur

Till Småland och Värnamo värvades Ingvar som ombudsman för en storavdelning inom IF Metall. Där utsågs han också till kommunalråd och ordförande för den ideella teaterföreningen.

– Vi hade besök av Riksteatern, fria grupper och Regionteatern i Jönköpings län. Även Folkteatern i Göteborg turnerade till Värnamo.

Teaterföreningen samarbetade med studieförbundet ABF och ordnade helträffar, dit olika artister och grupper inbjöds att komma och presentera sig. Det gällde Värnamo med omnejd såsom Gislaved och Vaggeryd.

För Vandalorum

Vandalorum är ett museum för samtidskonst och design i Värnamo, som invigdes 2011, där Ingvar har varit delaktig.

Initiativtagare är Sven Lundh, ägare av Källemo möbler, som framför allt tillver-

kade stolar. Den världsberömde italienska arkitekten Renzo Piano och Pontus Hultén, före dett chef för Moderna museet i Stockholm, har varit involverade.

Privata finansiärer gjorde projektet möjligt. Inspiration kom bland annat från konstmuseet Louisiana i Danmark. Numera har Smålands konstarkiv sitt säte i Vandalorum.

Kultur ger kontakt

I 25 år var Ingvar aktiv i Värnamo teaterförening, som fortfarande finns kvar. Alla kontakter han skaffade sig under tiden har vi glädje av idag i Kulturföreningen i Masthugget, där Bertil Kilner var en av grundarna.

– Vi har gott stöd från styrelse och förvaltning, säger Ingvar.

– Och budgeten på 30 000 kronor har aldrig överskridits, intygar föreningens ekonom Olga Hemmerling.

Alla boende välkomna

– Skriv att alla boende, både bostadsrättshavare och hyresgäster, studenter och besökare är välkomna till Kulturföreningen. Och som alla föreningar vill den gärna se fler aktiva både före och efter träffarna, avslutar Ingvar Andersson.

TEXT: BIRGITTA EDGREN

FOTO: EMMA LINDERUM

EN MASTHUGGSKATT ÄR EN ÄLSKAD SKATT

– även om den ibland
är jobbig

Katten Sockan.

Webben svämmar över av gulliga djur. Hundar, grisar, uttrar och hästar och kanske vanligast och viktigast av alla: katter.

Vår egen Facebookgrupp Nya Mastbugget toppas ibland av inslag om katter, näst efter inslagen om byte av varor. Kanhända startar vi en särskild grupp för våra pälskade katter i Mastbugget?

DET VAR SOM KATTEN, fy katten, som katten kring het gröt, när katten är borta – vår ”pälskling” (ett nytt ord för akademiordboken?) finns sedan länge i språket, konsten och numera även i lagen. Visste du till exempel att man enligt svensk lag inte får missskötta eller misshandla sitt djur och att katten inte får lämnas utan tillsyn mer än ett dygn? Alla vi som har djur ansvarar för att våra djur har det bra. Djuren ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djuren skall hållas och skötas i en god djurmiljö, som även ger dem möjlighet att bete sig naturligt.

Vill inte vara ensam

Många gamla myter finns om katter som häxverktyg och demoner. Dessa är gammalt kulturellt skrock, men det finns även nutida myter, som den om att katten kan klara av att vara ensam. Den hemtama katten vill gärna ha sällskap, om inte av en människa så av en annan katt, hund eller marsvin som den accepterar och lär sig att leva med. Katten vill inte vara ensam, den vill bara få vara sig själv.

Den urbana, domesticerade eller

Gina Lolobrigida med smeknamnet Lollo.

hemtama katten är ganska självständig jämfört med en hund, men den är inte helt självgående. Den skall ju matas, klappas, kelas och lekas med. Blir den sjuk ligger ansvaret också på den mänskliga vårdaren. Och vilket ansvar sedan. Vilka kostnader!

Infantiliserad predator

Den urbana katten är på så sätt lite infantiliserad – det vill säga den vill ha sin husse

eller matte i närheten. Den är van att få sina behov tillfredsställda, så som den fått lära sig sedan födseln. Men instinkterna är kvar.

En hemtam urban katt kan hoppa på en mus eller fågel snabbt som ett lejon och snabbt tugga i sig ett helt byte med fjädrar och allt. I jaktstunden är kissen förvandlad till predator. Den instinkten kan vi människor inte klema bort hos en katt.

▷▷

Morris.

På bilderna ser ni några av alla katter som bor i vårt område. Vissa vet jag vad de heter, som Zoega, Morris eller Sockan. Andra katters namn känner jag inte till. Det får ägaren eller andra läsare gärna meddela Masthuggsnytt. Min egen katt heter Gina Lolobrigida eller Lollo, men hon lystrar bara på Lollis. Det ska vara något s-ljud i namnet sägs det. Därför säger man kisekissekis och inte "katten kom hit".

Zoega.

Individuella vanor

Katten är inte alltid enkel att tas med, med sin specifika karaktär som inte går att ändra. Men kattens vanor är individuella och oftast synkroniserade med de andra inneboendes.

Simons katt är en populär och träffande tecknad figur av en katts vanor och beteenden. Den har snurrat på sociala medier i några år och varje kattägare känner säkert igen sig i någon av de dråpliga och roliga situationer som Simons katt utsätts för.

Katten Gustaf är en annan variant på

samma tema, och fler går att hitta i olika kulturer. Men kanske inte hos eskimåer, eftersom Arktis kan vara lite för kallt för en katt. Det kanadensiska lodjuret är den enda (vilda) katten i Arktis.

Känsliga för musik

Katter har varit inspiration för klassisk musik, fast det är inte musik som katten själv skulle välja. Att låta radion stå på när ingen är hemma är inte snällt mot katten som har känslig hörsel och inte gillar alla ljud.

Forskare har studerat hur katter reagerar på musik och kommit fram till att det som föredras av våra fyrbenta vänner är musik som komponerats med höga toner och ett tempo som ligger i närheten av spinnandet.

Vissa studier påstår att katterna ignorerar klassiska verk <https://natgeo.se/djur/katter-gillar-egen-musik>. Andra menar att katter som skulle opereras var mycket mer avslappnade vid stycken

med klassisk musik, mindre vid popmusik och nästan inte alls vid hårdrockmusik. <https://www.almonature.com/sv/blog/katter-och-musik/>.

Mode- och havsord

Visste du att det numera klassiska ordet "catwalk" härstammar från det kattliknande sättet som modellerna rör sig på under modevisningen?

Men Kattegatt, havsområdet mellan Jylland/Själland och svenska västkusten, vad har det med katt att göra? Har vårt eget hav egentligen någon koppling till katt?

Jovisst, Kattegatt är ett holländskt ord med den ursprungliga betydelsen "katthål", ett hål i en dörr eller vägg för huskatten. Namnet trycktes för första gången på ett sjökort på 1700-talet.

TEXT OCH FOTO: SANJA PETER

TIPS OM KATTER

- Simons katt kan man se på Youtube Sök på "Simon's cat"
- Kattkören bör ni inte missa: *Duetto buffo di due gatti* (humoristisk duett för två katter) är ett populärt musikstycke besläktat med operan Othello av den italienska kompositören Rossini. Den finns i många intressanta uppföranden: Sök på Youtube, Cat Choir eller Cat Duet och ni får upp flera olika versioner.

DET HÄR SÄGER LAGEN

Den 1 april 2019 trädde Sveriges nya djurskyddslag i kraft. Med den nya lagen är det band annat förbjudet att överge djur och att ha elefanter och sjölejon på cirkus. Se på www.riksdagen.se och sök på djurskyddslag (2018:1192) eller på www.djurensratt.se/blogg/nu-har-sveriges-nya-djurskyddslag-tratt-ikraft

Om du misstänker att djur vansköts eller far illa skall du kontakta länsstyrelsen. Om det är akut och du inte kan nå länsstyrelsen kan du kontakta polisen.

Se exempelvis www.sverak.se/att-ha-katt/regler-lagar/

Lagen om tillsyn över hund och katt (2007:1150)

Denna lag innebär att du som ägare skall ge den tillsyn och skötsel som krävs så att ditt djur inte orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Ditt djur skall också skötas på ett sådant sätt som tar hänsyn till djurets natur. Olägenhet i lagens mening kräver en mycket allvarlig störning. Det innebär att lagen inte kan tillämpas förrän avsevärda olägenheter uppstår. Om man upplever sådan olägenhet som krävs enligt lag ska polisen kontaktas. <https://www.kil.se/Boendemiljo--trafik/Miljo/djur/Djur-inom-detaljplan/Katter/Lagar-for-dig-som-har-katt/>

OTROLIGA HISTORIER RUNT ÅSUNDEN

Innehållsrik resa för gårdsombuden

Tidigt på lördagsmorgonen den 29 juni klev 18 personer på bussen från Leja Touring för en dagstur i trakterna runt sjön Åsunden. Vädret var strålande och humöret på topp. Chauffören Dan körde oss först till Ulricehamn där vår guide under dagen, Gun Olsson, anslöt.

Så fort hon satt sig i bussen började hon berätta om bygden, både historiskt och om nutid. Vi fick höra hur det gick till när Sten Sture d.y. kämpade mot den danska hären ute på Åsundens is den 19 januari år 1520. Det gick inget vidare för honom och han dog av sina skador orsakade av ett kanonskott, endast 27 år gammal. I Skottek står han staty.

Vi fick också lära oss att Sveriges längsta sammanhängande pilgrimsled går i trakterna runt Ulricehamn.

Gun pekade ut för oss stora bestånd av medicinalväxten pestskräp som växte på flera ställen utefter vägen. Den är iögonenfallande med sina enormt stora hjärtformiga blad som kan bli upp till en meter i diameter. Den blommar tidigt på våren och därefter kommer bladen. Precis som tussilago men så tillhör de ju samma växtfamilj.

Kärringarallyt

Från Ulricehamn åkte vi på väg 157 mot Gällstad. Där gick det så kallade Kärringarallyt under många år. Det hade sin upprinnelse i att Gällstads Ylle 1976 började ha öppet för allmänheten en eftermiddag i veckan. De ville få sålt sekunda varor och överlager som inte kunde levereras till beställarna. Idag kallas sådant för Factory Outlet.

Genom att hålla öppet varje torsdag

Vår guide Gun Olsson berättar för oss om kapellet i Torpa stenhus.

från klockan 13 till 19 lockades kunderna dit. Det var mest kvinnor som utnyttjade detta – därav namnet. Flera fabrikörer i bygden hängde på och det blev en livlig trafik på 157:an, ja till och med hela busslass med köpsugna kunder. Numera finns inte dessa inköpsturer på samma sätt som förr, eftersom kommersen har koncentrerats till Gällstad där det finns minst fyrtio olika affärer med öppettider varje dag till klockan 19.00.

Gammalt kranium

Kort innan vi kom fram till Källebacka där kaffe och smörgås vankades berättade Gun om den gången polisen stoppade trafiken vid Surhållet och det blev ett him-

la hallabaloo. På gården Bredgård hade ett kranium och flera benrester grävts fram ute på åkern. Var det ett mord? Vid närmare undersökning visade det sig att benresterna kom från en man som levde för 9 400 år sedan. Rekord i hela Norden. Han kom att kallas Bredgårdsmannen och har en egen monter på Historiska museet i Stockholm.

Änglagårdsfilmer

Källebacka säteri, första anhalten i turen "Gårdarna runt sjön" ligger i Marbäck strax söder om Ulricehamn. Säteriets huvudbyggnad ligger mycket vackert uppe på en höjd med utsikt över böljande landskap och sjön Åsunden. Samtliga Ängla-

Alla som var med på utflykten. Främre raden från vänster till höger: Karin Hansson, Lovisa Bellman, Ann-Margret Brodin, Bimbi Widerberg, Maria Forsenius, Christina Andersson, Aina Gürlet. Bakre raden från vänster till höger; Inga Sandberg, Solveig Nordlund, Eva Johansson, Gunilla Larnö, Helene Borg, Nini Forsman, Siv Björk, Svante Welin, Urszula Szaron, Ann-Marie Rutgersson, Lars-Olof Eckerström, Dan Glenvik - chaufför.

gårdsfilmer har haft en inspelningsplats här.

I en flygel intill säteriet bor Christina och Peter som driver gårdsbutiken, inhytt i den gamla ladugården. Christina är florist och Peter är suverän på att göra konst av skrot och kallar sig för skrotkreatör. Paret är genuint intresserade av att hålla ett sortiment som berör besökarna positivt. Det kan vara inredningsdetaljer, utsmyckning, blomsterarrangemang eller konst kreerad av skrot av självaste värden. Efter den trivsamma kaffestunden fortsatte färden söderut.

Dog före prisutdelningen

På Attorp Säteri bodde en gång en kvinna som hette Genoveva Pettersson. Hon arrenderade ut marken till en bonde som födde upp nötkreatur för köttproduktion. Köttet blev vida känt för sin goda kvalitet under namnet Limosinkött. När det skulle överlämnas ett pris till uppfödarna vid en ceremoni på Grand Hôtel i Stockholm följde den 97-åriga Genoveva med.

Kvällen innan åt de middag i hotellets restaurang. Genoveva var på gott humör och nöjd med det trevliga sällskapet, den goda maten och vinet. Hon såg fram emot morgondagen och prisutdelningen. Därav blev dock inget för hennes del för hon drabbades av hjärtstillestånd och dog.

V-jeansen

Vi åkte förbi Götåkra där kåreknallen kommer ifrån. Lite längre bort ligger Vegby där företaget Gul och Blå etablerade sig. Det var hos dem V-jeansen såg dagens ljus och blev mäktiga populära på sjuttiotalet. Fabriksbyggnaden står kvar med en urblekt skylt där det fortfarande går att skönja företagets namn.

Det sägs att i Ulricehamns kommun har de pippi på att ha rondeller. En sådan åkte vi igenom i Vegby. Det måste nog vara Sveriges minsta rondell. Den hade passat i Lilleputtarnas land. I folkmun kallas den för Bröstvårtan.

Algot Johansson, han som startade Algot i Borås, föddes i Roasjö i angränsande

kommun. Tidigt började han som knalle och blev med tiden storfabrikör som styrde sitt företag med järnhand. Han slapp uppleva företagets konkurs 1977 för han dog 90 år gammal året innan.

Kulturpersonlighet

Vår guide Gun berättade med inlevelse om bygdens stora kulturpersonlighet författarinnan Birgit Th Sparre. Endast ett halvår gammal kom hon till herrgården Sjöred där hon växte upp med sina adliga adoptivföräldrar Carl Georg och Signe. Sina biologiska föräldrar fick hon aldrig reda på vilka de var även om hon försökte. Det blev locket på hos adoptivföräldrarna och de röjde aldrig hemligheten om dotterns ursprung.

Ett tag ägdes Sjöred av Ingemar Stenmark, men den såldes av hans ex-sambo till de tidigare ägarna efter att hon ägt det i tre år. När greve Sparre dog flyttade mor och dotter till Åsundsholm och lät bygga ett nytt hus, numera hotell och konferenscenter med golfbana. Där, på >>

Tänk om de tjocka väggarna i Torpa stenhus, med sin månghundraåriga historia, kunde tala.

översta våningen med fönster mot sjön, hade Birgit sin skrivarlya.

Började guida

Oavsett vad man tycker om romansviten Birgit skrev så har hon onekligen bidragit till att göra trakten känd i modern tid. Själv ville hon inte kalla sig författare. ”Jag skriver bara”, sa hon. Det var för resten Birgit som började med guidade busssturer runt sjön någon gång på 60-talet. Hon behövde inkomst för hennes make Stig Cederholm, författaren till Åsa-Nisse, hade förskingrat alla hennes tillgångar. När Ulricehamn började med kulturpris 1981 var Birgit den första som fick det.

Fästning från 1470

Kort stopp på Hofsnäs innan lunchen på Torpa Stenhus. Vi hann med en bensträckare och att titta på hantverk och konst i närliggande byggnader. När vi kom till Torpa möttes vi av en mängd gamla veteranbilar. Det var Studebakerklubben som samlats på Torpa för att visa upp sina blankpolerade dyrgripar. I restaurangen lät vi oss väl smaka av lunchen. Under tiden vi satt och åt välldede det in

motorcykelknuttar från en för oss okänd klubb. Deras dyrgripar av varierande märken kunde vi beskåda där de var parkerade nere vid sjön, när vi gick den korta promenaden från matstället till stenhuset.

Torpa stenhus började byggas 1470 som en fästning. Det gällde ju att försvara sig mot danskarna. Torpa stenhus har gått i arv inom släkterna Stenbock/Sparre och aldrig sålts. Nuvarande ägare är Pehr Zethelius, ägare nr 18. Vår guide tog oss med sig in i slottet och ledsagade oss genom hela huset. Vi fick bland annat se kapellet, fängelsehålan i källaren, stora riddarsalen där både tak och väggar pryds av målningar och golvet med sina rejält breda brädor är det ursprungliga, kungasalen med sina takmålningar föreställande romerska gudar, Gustav Vasa och hans tredje och sista gemål, den 40 år yngre Katarina Stenbock i naturligt storlek och mycket annat.

Fjäder vid tallriken

Gun berättade om hur det kunde gå till när det var fest i Riddarsalen. Det bars fram mat i överflöd och det förväntades av gästerna att de skulle äta tills maten var slut. Bestick var inte tal om, men en

fjäder fanns vid tallriken. Varför då kan man undra? Jo, den tog gästen med sig ut, kittlade sig i strupen och fick upp det man redan ätit, gick in igen och fortsatte stoppa i sig mat.

Inmurad flicka

Vi fick också höra skrönor om spöken och en inmurad flicka. Legendens säger att på 1500-talet kom en ung riddardotter hem från ett besök hos släktingar i Danmark. Hon berättade att hon sett pestsjuka, och i rädsla för att smitta lät hennes far mura in henne. Hennes syster ska ha suttit utanför rummet och hört henne gråta i fyra dagar innan det blev tyst.

När vi åkte från Torpa mot Ulricehamn mötte vi en drös kor som verkade ha bråttom hemåt. Ingen kofösare syntes till. I Ulricehamn, den sista anhalten på resan, åkte vi upp till Lassalyckan där eftermiddagskaffe med hembakad fruktkaka serverades. Vi tog farväl av vår utmärkta guide och Dan såg till att vi kom välbehållna tillbaka till Masthugget efter en innehållsrik och intressant resa.

TEXT OCH FOTO: INGA SANDBERG

Några av trygghetsvandrarerna diskutera vattenpölar på Masthuggsterrassen.

Otrygga platser, ojämna ytor och saknade trappräcken

Vartannat år anordnas trygghetsvandring inom området för oss som bor i Brf Masthugget. Syftet är att spåra platser som känns otrygga för att sedan kunna åtgärda detta. För det mesta gäller det belysning och växtlighet, men det kan dyka upp andra frågor också. Nu var det dags för en sådan vandring igen.

En tisdagskväll i november, närmare bestämt den 12:e, samlades en tapper skara på femton personer som trotsade regn och mörker och kom till förvaltningskontorets lunchrum för en kort genomgång före promenaden.

Från förvaltningen deltog Christina Falk Larsson, Tommy Karlsson och Aina Gürlet i nämnd ordning förvaltare, driftsansvarig och trädgårdsmästare. En karta över området med inri-

tad sträckning delades ut till de som var närvarande.

Ingen ny belysning

Christina berättade att projektet med att byta ut all utomhusbelysning i området skjuts på framtiden. Det beror på osäkerheten med tomträtsavgälden. Den ska omförhandlas att gälla från 2025 och tjuugo år framåt, men var den landar är för tidigt att säga. Vi får nöja oss med att befintlig belysning underhålls så gott det går. Budgeten för 2020 innehåller medel för uppgradering av befintliga armaturer och övergång till LED-belysning.

Christina berättade att vaktbolaget Cubsec för rondering delat upp området i två zoner. Fokus läggs på den zon där vi för tillfället har mest problem.

Det första vi såg när vi kom ut från lokalen var det stora trädet vid boulevanan

på Klingners lekplats. Nytt för i år var att det badade i ljus i bästa Lisebergsstil och hade just tänts för första gången tidigare på dagen.

Nästa stopp gällde belysningen utanför Lilla salen som lyser in i lägenheterna mitt emot på ett störande sätt.

Vi gick vidare genom gårdarna på Vaktmästaregången, genom miljörummet och kom ut på andra sidan där grovsoprumet finns, passerade Freinetskolan Bild & Form och fotbollsplanen på vår väg ner mot Fyrmästaregången, vidare över berget på den smala och gropiga gången ner till Skepparegången.

Täcker fönstren

Växtligheten mellan gången och husfasaden är så hög att den täcker fönstren i lägenheterna närmast marken. Önskemål om breddad och slätare gångstig samt >>

▷▷ reducering av buskar framfördes.

Vid trappan framkom åsikter om fARTHINDER och skymmande vegetation. Sikten från bil som kör Skepparegången fram är dålig.

Lägre buskar och farthinder önskas.

Flytta farthinder

Det finns ett farthinder längre ner, mellan Skepparegången 18 och 20. Där blir det vattensamling när det regnar. Flytta hindret från sargen vid gräsmattan så vattnet kan rinna vidare.

Önskemålen noterades och vi fortsatte till Hobergs trappor och ner till Mattssonsliden. Ett halkskydd på trädäcket framför dörren till cykelrummet på baksidan Skepparegången 10 skulle vara bra. Borde vara lätt att åtgärda.

Upplevs som otryggt

Saknad av trappräcke vid Hobergs trappor på en del av sidan närmast huset påpekades. Området med växtligheten intill berget i slänten mellan Mattssonsliden och Skepparegången upplevs som otryggt. Där har det förekommit nattlogi för uteliggare. Åter igen kom önskemål om att glesa ur ordentligt så det inte går att gömma sig där.

Växtligheten mellan Johanneskyrkan och muren längs Mattssonsliden är ganska vildvuxen. Eftersom det är kommunens

mark kan vår förening inte göra annat än att vädja till dem att hålla växtligheten på acceptabel nivå.

Terrassen en förebild

Den nedre delen av trappan vid vandrarhemmet mellan terrassen och Mattssonsliden är fortfarande mörk. Det påpekades redan för två år sedan under trygghetsvandringen, men det är ännu inte åtgärdat. I övrigt upplevs terrassen som förebild när det gäller belysning och rabatter.

Framme vid hissarna till/från Masthuggstorget har det blivit fördjupningar i asfalten, vilket leder till vattenspeglar så fort det regnar. Fryser det på blir det iskana. Viktigt att åtgärda innan olyckan är framme.

Öppen droghandel

Något som skapar otrygghet på terrassen är den ökande droghandeln som sker helt öppet. Polisen är medveten om problemet, men syns inte till.

Ännu en notering om en trappa i området fastän vi inte gick just där, den mellan Skepparegången och Mattssonsliden som lades om tidigare i år. Trappräcke finns endast på ena sidan och det är dessutom så lågt att man får böja sig för att greppa ledstången. Det borde finnas räcke på motsatta sidan också.

Ojämn asfaltyta

Vi gick vidare upp mot Klamparegatan. På övre gården är asfaltytan ojämn och gropig vilket märks tydlig när det regnar. Här behövs heltäckande åtgärd. Tillfälliga lagningar verkar inte hålla så länge.

Promenaden fortsatte mot trappan vid gaveln på Rangströmsliden. Vi tyckte det var rätt så skumt men plötsligt tändes två starka lampor vid bollplanen. Då förstod vi att där kan man inte gömma sig, eftersom rörelsedetektorn slår på så fort någon passerar.

Problem på Masthuggsliden

Sista sträckan gick via Rangströmslidens gård upp mot Masthuggslidens gård. Den gården har haft problem med grupper av ungdomar som tagit bänkarna i besittning, och som stöjar och lever så att folk inte vågar gå ut på gården så länge de är kvar. På Paradistorget lade vi märke till att marken sjunker. Del av muren mellan hållplatsen och torget är på väg neråt med en märkbar grop strax intill. Är ett jordfall på väg?

Därmed var denna upplaga av trygghetsvandring till ända. Vi tackade våra ciceroner för lotsningen genom området varpå var och en gick hem till sitt.

TEXT OCH FOTO: INGA SANDBERG

22 gårdsombud kom till höstens möte

Om rökförbud, trädprogram och elsparkcyklar

SOM VANLIGT I OKTOBER ordnades gårdsombudsmöte tillsammans med förvaltare Christina Falk Larsson, trädgårdsmästare Aina Gürlet, samt Thomas Ahlstrand från styrelsen, som höll i mötet. Totalt var vi 22 gårdsombud närvarande.

På dagordningen stod bland annat riktlinjer för gårdsombudsarbetet, samt trivselregler med tillägget att rökförbud råder på våra lekplatser.

Boendemöten sker på några gårdar varje vår. Nästa gång står Skepparegången och Mattssonsliden på tur.

Nytt fallunderlag i form av träflis testas på en lekyta på Skepparegången.

Mest intresse väckte presentation av datorprogrammet Treemap, som håller reda på alla våra 482 träd i området. De är markerade med plats, art, stamdiаметer, ålder, foto och eventuella sjukdomar. Utförligare beskrivning av detta kommer vi att ge i ett kommande nummer av Masthuggsnytt.

Övriga frågor: Rökning på balkongen, som räknas till lägenheten, går inte att förbjuda.

Belysningsprojektet är lagt på is tills vidare på grund av risk för kraftigt höjd tomträttsavgäld. Styrelsen diskuterar att eventuellt friköpa tomterna.

Problem med elsparkcyklar. Personalen har fått direktiv att se till att de inte står i vägen.

BIRGITTA EDGREN

MASTHUGGSQUIZ

Kommer du ihåg Masthuggets dag den 25 maj? Då Klingners plats myllrade av Masthuggsbor som hade det trevligt, med mycket mat och musik, lek och dans, och quiz? Eller hade du inte möjlighet att vara med när vårt område firade 50 år?

Oavsett vilket finns här möjligheten att göra det roliga, kluriga och bildande Masthuggsquiz, som journalisten och komikern Ina Lundström bjöd på i tre delar. Om du var med kanske du förhoppningsvis minns några av frågorna. De rätta svaren återfinns på sidan 22.

Området Nya Masthugget firar 50 år, men Masthuggets historia började ju långt innan dess.

Och historien lever kvar. Inte minst i gatunamnen. Både Rangströmsliden och Mattssonsliden är uppkallade efter handlare och har hetat så sedan 1870-talet.

Del 1

Fråga 1.

Även Klamparegatan fick sitt namn i slutet av 1800-talet, men vad är en klampare?

- a) En person som tillverkar rep.
- b) En person som går så hårt i golvet, ni vet sådär med hälar på först och gärna mitt i natten så att grannarna under blir irriterade.
- c) En person som sorterar brädor.

Foto: Västergötlands museum

Fråga 2.

Här där vi står nu heter Klingners plats. Men vem var Klingner?

- a) En präst.
- b) En sjöman.
- c) En arkitekt.

Foto: Emma Linderum

Fråga 3.

Ibland fick han rycka in och ta en annan yrkesroll. Vilken då?

- a) Läkare.
- b) Polis.
- c) Skärslipare.

Fråga 4.

Härifrån ser man ju tornet av Masthuggskyrkan, som ofta finns med i musikvideor. Vilken göteborgsartist har gjort en video som till stor del är filmad vid Masthuggskyrkan?

- a) Joel Alme.
- b) Kapten Röd.
- c) Ace of Base.

Fråga 5.

Högst upp på Masthuggskyrkan sitter ju en tupp. Hur högt ovanför havet är den tuppen?

- a) Under 75 meter.
- b) 75–125 meter.
- c) Över 125 meter.

Del 2

Fråga 6.

Gamla Masthugget, som området hette innan Nya Masthugget byggdes, var bebyggt med sten- och trähus som man på sextioalet ansåg vara i så dåligt skick att det enda man kunde göra var att riva. Folk bodde trångt och ofta med toalett på >>

gården, och det var dags för att det hela skulle bli modernt. Mellan 1967 och 1972 byggdes hela Nya Masthugget. Det var lite annan byggtakt på den tiden? På gott och ont!

Men! Vilken var den första gatan som blev klar i den nya stilen. Som alltså därmed är Nya Masthuggets äldsta? Det blir lite som Nya Gamla Ullevi, men frågan är alltså: vilka hus på vilken av gatorna är äldst?

- a) Vaktmästaregången.
- b) Mattssonsliden.
- c) Rangströmsliden.

Fråga 7.

Nu är det ju inte direkt svårt att sälja sina lägenheter i Nya Masthugget. Det är ett jättepopulärt område. Men det var trögt i början! Många av lägenheterna förblev osålda när området var klart i början av 1970-talet. Och det såg ju inte så trevligt ut, vare sig för de som bodde här eller för de som hade tänkt flytta hit. Då gjorde Riksbyggen en liten kupp för att få lägenheterna att verka bebodda. Vad hittade man på?

- a) Man lät studenter vid Göteborgs universitet bo i lägenheterna gratis.
- b) Man hängde upp gardiner i de tomma lägenheterna för att det skulle se bebott ut.
- c) Man hyrde ut flera lokaler billigt till förskolor så att det skulle vara liv i kvarteren.

Fråga 8.

Trots att insatsen till en tvåa på 50 kvadratmeter i Masthugget vid den här tiden bara var 8 777 kronor, så ville nästan ingen köpa. Hur mycket pengar är 8 777 kronor i dagens penningvärde?

- a) Runt 80 000 kronor.
- b) Runt 150 000 kronor.
- c) Runt 200 000 kronor.

Fråga 9.

Eftersom det inte gick att sälja lägenheterna, så hyrde Riksbyggen ut dem. Men 1980 var tiden mogen att bilda en bostadsrättsförening och sälja lägenheterna. Nu hade insatsen gått upp kraftigt. Samma tvåa på 50 kvadratmeter kostade nu hela... ja vadå i dagens penningvärde?

- a) 100 000.
- b) 250 000.
- c) 500 000.

Ina Lundström skapade quizet och ledde det under Masthuggets dag 25 maj. Foto: Anna Synnerö

Fråga 10.

Sedan 1980 har det inte varit några problem att få sålt sina lägenheter i Masthugget. Hela 1 172 lägenheter finns i området nu! Är det fler eller färre än vad som fanns här 1959?

- a) Fler.
- b) Färre.

Del 3.

Fråga 11.

Nu börjar vi närma oss samtidigt i vårt quiz om Nya Masthugget och Brf Masthugget. Sedan lägenheterna började säljas på allvar 1980 har det ju hänt en hel del här. Byggt på gamla anor skall väl sägas. För bara nu i våras hittade man lämningar från 1600-talet. Gamla pipor, cigaretter och skärvor av ölkru. Återvinning fungerade inte på samma sätt på den tiden. Men ända sedan 1988 har man kunnat lämna sina tomglas i Masthugget så att de kan återvinnas. Då stod det två glasigloos här i området, en grön för färgat glas och en vit för ofärgat. Men var stod de?

- a) Klamparegatan.
- b) Vaktmästaregången.
- c) Fyrmästaregången.

Fråga 12.

Allt var inte guld och gröna skogar här på det glada åttiotalet. Under flera år debatterades häftigt en fråga som gjorde att kommittéer bildades, Masthuggsnytt ringdes ner och extramöten hölls.

Vilken var den heta debattfrågan som de boende inte kunde komma överens om?

- a) Kabel-tv.
- b) Katter.
- c) Klotter.

Fråga 13:

1986 och 1987 röstade man nej i den aktuella frågan och nej-sidan vann stort. Men vad exakt var det man röstade nej till?

- a) Om parabolerna på balkongerna skulle bli tillåtna.
- b) Vem som skulle bli programledare i bostadsrättsföreningens egen tevekanal Masthuggs-TV?
- c) Att det överhuvudtaget skulle gå att se kabel-tv i bostadsrättsföreningens lägenheter.

Fråga 14:

Till slut införs detta och man kan välja mellan ett stort paket, ett litet paket eller ingen kabel-tv alls. Vilket år hände det?

- a) 1988.
- b) 1989.
- c) 1990.

Fråga 15:

Som kronan på verket fick Masthugget 1994 en alldeles egen videobutik på Fjällgatan. Men vad hette den?

- a) Mega mac.
- b) Fjället.
- c) Video Dax.

Masthuggsnytt tackar Ina Lundström, som skapade quizet och lät oss publicera det här i tidningen. Hennes manus har redigerats på en del ställen, bland annat för att man som läsare inte skall få svaren direkt efter frågan. Dessa återfinns alltså på sidan 22.

BJÖRN OHLSSON/REDAKTÖR

Ombyggt cykelrum ger plats för fler cyklar

På Skepparegången 10–18 har cykelrummet i källaren fått sig en rejäl uppfräschning. Samtidigt passade man på att göra i ordning gårdens redskapsförråd. Genom att flytta en gallervägg blev cykelrummet större och gårdsförrådet mindre. Det blev ett riktigt lyft för båda delarna.

Väggar och golv målades och ramp med upphängningsanordning (cykellift) sattes upp på långsidan. Cykelliften är enkel att använda. En gashydraulisk arm lyfter lätt upp cykeln och låter den sedan hänga i vertikalt läge. Nu finns plats för cirka 75 cyklar, de flesta i en cykellift, men också

i krokarna. Krokarna är lämpliga för cyklar som används sällan.

Fortfarande finns möjlighet att ställa cykeln i vanligt cykelställ på golvet. I gårdsförrådet sattes ett par hyllor upp, samt ramp med klämmor där redskap med skaft kan hängas upp. Så lite som möjligt står på golvet, vilket underlättar renhållningen.

I och med utökad cykelparkering i källaren hoppas vi kunna avveckla den ena cykelparkeringen på gården och införliva den platsen med trädgårdsdelen.

TEXT OCH FOTO: INGA SANDBERG

Pontus Swan och Viktor Lundqvist från Svenska Cykelrum monterade den nya cykelupphängningen i cykelrummet på Skepparegången 10–18. Nu finns här plats för 75 cyklar.

Kulturkväll med Olle Adolphsons visor

På kulturkvällen den 22 oktober hade vi nöjet att få följa med in i Olle Adolphsons underbara värld. Våra ciceroner var Åsa Johansson och Johan Ludvig Rask. Förutom att sjunga med sin underbara röst spelade Åsa också både fiol, dragspel och piano. Johan sjöng naturligtvis också, och spelade gitarr.

Uppslutningen var god och vi fick sjunga med i några av Olles visor. Intet öga torrt!

DAN OTTERMALM

Vill du ställa ut din konst? I april är det dags för utställning

Till våren är det dags för konstutställning igen! Den kommer, som vanligt, att vara i Lilla salen i Masthuggets hus och pågå mellan 18 och 26 april. Vernissage blir alltså lördagen den 18 april.

Så ni som bor här i Brf Masthugget; fram med kreativiteten. Vi vill ha in era alster (teckningar, målningar, lerfigurer eller annat) den 16 april. Vi tar emot dem i Masthuggets hus mellan klockan 16 och 18.

Du som ställer ut måste även ha möjlighet att vakta vid ett eller flera tillfällen (beroende på antalet utställare).

Anmäl dig till Emma Linderum om du vill vara med eller om har några frågor: emma.linderum@gmail.com
Varmt välkomna!

Foto: Thomas Johansson

Budgeten för 2020

Information om budgeten för 2020 har delats ut till samtliga medlemmar. Nedan kommenteras särskilt viktiga delar.

Årsavgifter

Föreningen planerar inte att höja årsavgifterna under 2020. Från 2021 kommer enligt finansieringsplanerna årsavgifterna och ersättningen för värme att höjas med 2–4 procent. Läs mer under tomträttsavgäld nedan.

Garage

Medlemshyran för garageplatser har varit oförändrad sedan 2014. Månadshyran för garageplatser höjs från och med den 1 januari 2020 med 50 kronor. Nätade garageplatser med högre säkerhetsnivå höjs med ytterligare 50 kronor per månad.

Tomträttsavgäld

Föreningen äger inte marken utan hyr den av Göteborgs kommun genom tomträtt.

Den nuvarande tomträttsavgälden gäller under perioden 5 augusti 2005–4 augusti 2025.

Göteborgs kommuns schablonmässiga beräkningsmodell avseende tomträttsavgäld baseras på marktaxeringsvärden. Föreningens marktaxeringsvärde har ökat kraftigt under 2019. Detta gör att föreningen har en ökad ekonomisk risk avseende den tomträttsavgäld som kommer att fastställas 2025.

Mot bakgrund av de nya ekonomiska förutsättningarna som vår förening riskerar att ställas inför 2025 har styrelsen tagit beslut om stora ändringar avseende planerat underhåll och planerade projekt.

Den reviderade underhållsplanen medför en minskning avseende planerat underhåll med 14 Mkr. Gårdsombyggnader och hissorgsrenoveringar kommer enligt planen inte att genomföras under de kommande tio åren.

Den reviderade investeringsplanen medför en minskning avseende investeringar med 147 Mkr. Belysningsprojektet flyttas fram till 2033–2034. Byte av huvudledningar i elsystemet flyttas fram till 2035–2038. Byte av vvc-ledningar flyttas fram till 2029–2032.

Gårdsombyggnader, elektroniska informationstavlor, nya lägenhetsförråd, solcellsanläggningar, byte eller renovering av kall- och varmvattensystem, byte eller renovering av värmesystem och byggnation av återvinningshus är projekt som helt tagits bort de kommande 20 åren.

Förvaltningen har tagit fram tre alternativa finansieringsplaner under perioden 2020–2029. Dessa baseras på olika nivåer avseende tomträttsavgäld från 2025.

De årliga höjningarna av årsavgifterna och ersättningen för värme från 2021 beräknas i de olika alternativen hamna på 2–4 procent.

Styrelsen och förvaltningen kommer att arbeta vidare med tomträttsfrågan. Detta arbete omfattar både eventuellt friköpande av marken och översyn av kommunens beräkningsmodell för tomträttsavgäld.

Avloppsrenovering

Avloppsrenoveringen kommer att starta under våren 2020 med etapp 1 som omfattar Mattssonsliden 2–6, Masthuggsterrassen 12–14 och Andra Långgatan 48.

Styrelsen har tagit beslut om att etapp 1 och 2 skall utföras med strumprelining av samtliga avloppsledningar. Denna metod innebär att rörfodring med flexibla foderrör och grenförstärkningar (polyesterstrumpa) sker. Vi får med denna metod

en garanterad tjocklek på det nya röret som placeras på insidan av det befintliga.

Berörda medlemmar och hyresgäster kommer att erhålla en detaljerad information när beställningsprocessen är avslutad och tidplanen är fastställd.

Etapp 2 omfattande Mattssonsliden 8–28, Masthuggsterrassen 4–10 och Andra Långgatan 44–46 planeras att starta under hösten 2020.

Laddsystem för elbilar

Föreningen har beställt installation av 32 laddningsenheter för elbilar i Andra Långgatans garage. Platserna beräknas vara klara för driftsättning under januari månad 2020.

Trygghetsvandring

Föreningen genomförde en trygghetsvandring den 12 november. På vandringen medverkade 11 medlemmar samt Christina Falk Larsson, Tommy Karlsson och Aina Gürlet från förvaltningen. Minnesanteckningar kommer att läggas upp på hemsidan.

Brandskydd och riskmoment

Risken för brand ökar under jul- och nyårshelgerna. Boende och verksamhetsutövare har en viktig roll i vår strävan att undvika brand. Här följer information om några av de vanligaste riskmomenten och vad som är viktigt att tänka på.

De vanligaste orsakerna till brand i hemmet är levande ljus. Tänk på var du ställer ljuset så att inget kan ta eld. Lämna inte brinnande ljus utan var noga med att släcka när du lämnar rummet. Kontrollera en sista gång när du skall lämna hemmet eller gå till sängs.

Var noga med att stänga av spisen. Rengör fläkten regelbundet. Är olyckan framme skall eld från olja eller fett kvävas. Vatten förångas och kan skvätta upp i ansiktet samtidigt som det kan förvärra elden.

Trapphusen är din väg ut och räddningstjänstens väg in. Det är därför av största vikt att trapphusen hålls fria från till-

hörigheter. Brännbara tillhörigheter som barnvagnar och möbler kan leda till anlagd brand och farlig rökutveckling. Tillhörigheter i trapphus försvårar en effektiv utrymning.

Förvara aldrig brandfarliga varor som lösningsmedel, bensin eller gasol i källarförråd.

Brandvarnaren är en billig livförsäkring. Var noga med att funktionstesta din brandvarnare regelbundet. En brandsläckare och brandfilt är mycket bra att ha om olyckan är framme.

Stämmobeslut

Nedan redovisas och kommenteras beslut som tagits på föreningsstämma och som ännu inte verkställts.

Gemensam upphandling av trefas (2010)

I samband med avslag på en motion om installation av matning med tre faser till de lägenheter som saknar detta lovade styrelsen att ta in pris på gemensam upphandling och uppgradering. Enligt investeringsplanen planeras för byte av huvudledningar och elcentraler med start 2035–2038. I samband med detta projekt kommer samtliga lägenheter att förses med trefas. Ingen gemensam upphandling och uppgradering kommer att ske före genomförandet av detta projekt.

Solkraft (2014, 2018)

Solenergi är ett av de projekt som tagits bort ur investeringsplanen 2020–2039 beroende på den ekonomiska risk som tomträttsavgälden 2025 utgör.

Bokningssystem (2016)

Elektroniska bokningssystem har driftsatts i samtliga tvättstugor. Detta gäller även för mattvättstugan som ligger på baksidan Skepparegången 24 mot Mattssonsliden. Information om bokningssystemet har delats ut till samtliga boende och finns även att ta del av på hemsidan. Bokningssystem för bastun står på tur och kommer troligen att driftsättas under 2019.

Övervakningskameror (2017)

Avser motion med förslag om utredning att montera övervakningskamera vid hissen mellan Masthuggsterrassen och Masthuggstorget. Vi hoppas att installation skall kunna ske under 2020.

Vaktmästaregången 16 (2018)

Trappa vid Vaktmästaregången 16 skall byggas om för att öka tillgängligheten. Tanken var att inkludera detta i projekt med ny utformning av Klingners plats där även området runt fotbollsplanen och skolgården vid Vaktmästaregången 16 skulle ingå. Detta projekt är ett av de som tagit bort ur investeringsplanen 2020–2039 beroende på den ekonomiska risk som tomträttsavgälden 2025 utgör. Lösning för trappan kommer att lyftas separat under 2020.

Motioner till föreningsstämman 2020

Medlem som önskar få ett visst ärende behandlat vid den ordinarie föreningsstämman skall lämna in skriftlig motion till förvaltningskontoret (Klostergången 13) senast den 31 januari.

Det går även bra att skicka in motion via e-post till info@adm.brfmasthugget.se.

Det skall av motionen tydligt framgå vad föreningsstämman skall ta ställning till. Var noga med att formulera ett förslag till beslut som medlemmarna kan bifalla eller avslå. Ange namn, adress och lägenhetsnummer på motionen.

Den ordinarie föreningsstämman kommer att hållas torsdagen den 23 april 2020.

Organisation

Oliver Elmrin som var områdesansvarig fastighetsskötare på Skepparegången och Fyrmästaregången har valt att avsluta sin anställning. Föreningen har anställt Stefan Lindqvist som ny områdesansvarig fastighetsskötare på dessa adresser.

Öppettider vid jul och nyår

Förvaltningskontoret kommer att vara stängt den 23–27 december och den 30 december–1 januari. Vi ber er därför att pla-

nera era ärenden i god tid före helgerna. Detta gäller särskilt om ni bokat gästlägenhet eller lokal i Masthuggets hus.

Felanmälan fungerar som vanligt den 27 december. Anställda inom driftsenheten är lediga den 23–26 december och den 30 december–1 januari.

Vid akuta fel och brister under helgdagar och när driftsenheten är obemannad hänvisas i vanlig ordning till SOS Alarm på telefon 031-7031470.

Förvaltningen önskar alla medlemmar och hyresgäster en riktigt GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR!

Kjell Johansson

FÖRVALTNINGSCHEF

Underbar blandning i Nya Masthuggets Facebookgrupp

Du har väl inte missat att Nya Masthugget har en alldeles egen Facebookgrupp?

Den heter Nya Masthugget och har, i skrivande stund, 441 medlemmar.

Den fungerar lite som en anslags-tavla. Medlemmarna efterlyser katter, ger bort eller säljer möbler eller annat man vill bli av med.

Man tipsar om hantverkare och diskuterar vad som händer i området och spekulerar kring vilka det egentligen är som ringer på dörren sent på kvällen till exempel. Det är en underbar blandning av stort och smått.

Gå med och glöm inte att berätta om den för grannarna. Ju fler desto bättre!

EMMA LINDERUM

Måndagsfika en gång i månaden

Första måndagen klockan 11–13 varje månad serveras finfint fika i Lilla salen i Masthuggets hus.

Det är Kulturföreningen, genom Dan Ottermalm och Marie-Louise Strindberg, som ordnar detta.

Ytterdörren står öppen och kaffedofen kittlar i näsan så fort man stigit in i kapphallen. På serveringsbordet lockar färskt bröd, ett par olika hårdostar samt röd och grön paprika. Det är bara att ta för sig och slå sig ner vid långbordet.

Flest kvinnor

Promenadgänget, som gått Slottsskogen runt, brukar vara först på plats, andfädda och svettiga. De flesta besökarna är kvinnor med yrkeslivet bakom sig. Några av förvaltningspersonalen brukar ansluta för att få en pratstund och en tår på tand.

Till sin hjälp har Dan några damer. I flera år var det framlidna Berit Pettersson och Solveig Lillén, som tyvärr drabbats av sjukdom i höst. Nu sköter Marie-Louise ruljansen med den äran. Hon har god erfarenhet från baren på Kulturaftnarna.

Finfint fika i Lilla salen.

Ett 30-tal

Under denna kaffestund brukar ett 30-tal boende dyka upp. Oftast samma personer, men i november hade många nya hittat dit. Maj-Lis Albertsson passade på att informera om västugan innanför allaktivitetsrummet:

– Intresserade kan anmäla sig via förvaltningskontoret för att få nyckel och visning, berättade hon.

TEXT OCH FOTO: BIRGITTA EDGREN

Här är de rätta svaren på Ina Lundströms quiz:

Fråga 1: c – En person som sorterar bräddor.

Fråga 2: a – En präst. Han var präst här i Masthuggskyrkan 1904–1936, Gottfrid Klingner. Han var oerhört engagerad, missionerade ute i stugorna och på gårdarna och var många sociala skyddsnet. Masthugget var ett av Göteborgs fattigaste områden i början av 1900-talet och riktiga göteborgare, som man tyckte då, vågade sig sällan hit upp. Så det var ganska vågat av Klingner, som var född på landet att springa runt på gatorna här uppe. Som tur var så var han stor och stark och kunde ta vara på sig.

Fråga 3: b – Polis.

Fråga 4: a – Joel Alme.

Fråga 5: c – Över 125 meter. Tuppen är hela 127 meter ovanför havet.

Fråga 6: b – Mattssonsliden.

Fråga 7: b – Man hängde upp gardiner i de tomma lägenheterna för att det skulle se bebott ut. Det har faktiskt blivit en grej som används än idag. Tyvärr hängde man upp likadana gardiner så det är oklart hur bebott det kändes.

Fråga 8: a – Runt 80 000 kronor. Pengar som väldigt få ville lägga vid den tiden, så bostadsrättsprojektet fick vänta och lägenheterna fick hyras ut i stället.

Fråga 9: b – 250 000. Och det blev stora skrivelser. Britt Schönbeck från Bostadsrättsföreningen sa: Prisstegringen tog oss alla på sängen, det var ingen som kunde ana att lägenheterna skulle bli så dyra 1980. Det har hänt en del sedan dess kan man säga!

Fråga 10: b – Fårre. 1959 fanns det 1860 lägenheter här.

Fråga 11: c – Fyrmästaregången. Detta var också en av två platser på den här tiden där man kunde lämna tidningar och papper för återvinning. Då hade nästan alla hushåll en dagstidning hemma. Sedan 1988 har möjligheterna till återvinning förbättrats kraftigt, med kompostbehållare och kärll för plast, metall, kartong, batterier mm.

Fråga 12: a – Kabel-tv. Ja, nu är vi tillbaka i tiden. Känns längre sedan än 1600-talet kanske, men

det var en oerhört het fråga. Som man röstade om flera gånger i styrelsen och bland medlemmarna under flera år.

Fråga 13: c – Att det överhuvudtaget skulle gå att se kabel-tv i bostadsrättsföreningens lägenheter. Motståndet var som sagt stort framförallt av omsorg om barnen och vad de skulle få möta i kabel-tv:s barnprogram. Argument som "ett virrvarr av adrenalinhöjande tjut", "hotfulla rytanden" och "djävulsdyrkande heavy metalvideos" höjdes mot framförallt kanalerna Sky Channel och musikkanalen Music Box. Man erbjöd motståndarna att kostnadsfritt installera ett filter som gjorde att lägenheten inte kunde ta emot kabel-tv. Men föräldrarna misstänkte att barnen då bara skulle gå till en granne och titta och det stämmer ju.

Fråga 14: b – 1989. Då hände det. Och om barnen blev våldsammare eller inte finns det ingen forskning på. Men det gick snabbt innan fler kanaler tillkom.

Fråga 15: c) – Video Dax.

• KALENDARIUM •

Masthuggets Hus

Kulturhuset Oceanen

Klingers plats, tel 85 03 00

Nya Masthuggets Kulturförening

ordförande Dan Ottermalm
031-24 00 49 mobil, 0708-12 21 18
dan.ottermalm@dano.se

- **Kafé** måndagar kl 11–13 i Lilla salen: 13/1, 2/2, 2/3, 5/4 och 4/5.
- **Kulturföreläsning** benämns de månatliga kvällsträffarna med pub. De infaller olika dagar kl 19: tis 28/1, ons 19/2, tors 19/3 och tis 21/4.

Kolla Kulturföreningens affischer i portarna. Alla boende dvs även hyresgäster, studenter och besökare till dessa är välkomna.

Teaterterrassen

Masthuggsterrassen 3

Masthuggsteatern

tel 12 12 31/51
www.masthuggsteatern.se

- **Bärarna.** Ny pjäs för de yngre (4–7 år). En visuell, rörelsebaserad föreställning som utforskar förlust, förändring och framtid. För regin står Anne Jonsson som även gjorde Signalisterna på Masthuggsteatern.

Cinnober teater,

tel 0707-91 88 98

Teater Skogen

tel 031- 40 98 62 www.skogen.pm
info@skogen.pm

Stigbergstorget i Majorna, tel 14 71 00,
www.oceanen.com

Oceanen arbetar med innovativa sceniska koncept för överbyggnad av sociala och kulturella avstånd, ungas eget skapande och jämställdhet.

Masthuggs och Oscar Fredriks Församling

www.svenskakyrkan.se/masthugg – tel. 031-731 92 00
www.svenskakyrkan.se/oscarfredrik – tel. 031-731 92 50
Församlingshemmet Repslagargården Repslagargatan 5, tel 731 92 30
Församlingshemmet Oscar Fredrik, Oscar Fredriks kyrkogata

- **Tors 19 dec kl 12. Lunchvandring.** Vi pilgrimsvandrar tillsammans en timme mitt på dagen i staden. Samling vid Järntorget där vi också avslutar. Ingen anmälan – ingen avgift.
- **Lör 21 dec kl 16. Julkonsert.** West of Eden presenterar Celtic Christmas, Haga Motettkör och The Celtic Brass Quartet. Insläpp sker från 30 minuter innan konserten börjar. Biljetter via Ticketmaster.
- **Sön 22 dec kl 16. "En jul i gemenskap".** Konsert med CajsasStina Åkerström. Kända och omtyckta julklassiker blandas med mer personliga och handplockade sånger. Backa Hans Eriksson, bas, och Patrik Svedberg, piano. Biljetter via Nortico.
- **Tis 24 dec kl 11. Julafton** Samling kring Krubban. Oscar Fredriks församlingshem.
- **Kl 11–14 Julfest.** Vi firar jul tillsammans! Efter samlingen vid krubban får vi njuta

av julmat, sällskap och en eller annan julsång. Begränsat antal platser, för information och anmälan, kontakta ia.hamnered@svenskakyrkan.se. Oscar Fredriks församlingshem.

- **Tis 31 dec 2019. Nyårsafton** kl 11–15 Drop in-vigslar. Gör slag i saken. Vi står för präst, musik, kyrka och bubbel. Störst av allt är kärleken! Masthuggs kyrkan.
- **Kl 16 Nyårskonsert** "Go ring them bells" – vi möter det nya året med musik från Etta James till Bob Dylan. Masthuggs kyrkan.
- **Sön 9 feb 2020 kl 18 VinterOrgel.** Konsert. Masthuggs kyrkan
- **Tors 12 mars 2020 kl 18 Fredskonserter.** Masthuggs kyrkan.
- **Sön 22 mars 2020 kl 18 Konsert** med Masthuggs kyrkans Kammarkör. Masthuggs kyrkan.
- **Masthuggs kyrkan är öppen alla dagar** kl. 9 – 16 (utom tisdag kl 18 och torsdag kl 15.) Pilgrimcentrum. info:gbg. pilgrimscentrum@svenskakyrkan.se; www.pilgrimscentrum.se.

Frivilligcentralen Oscar

tel 12 35 35, Linnégatan 21 B.
www.frivilligcentralenoscar.se
Viktoriahuset, Hagabion.

Många grupper och aktiviteter för vuxna. Dag, kväll och helg.

Här kan du lära dig något nytt eller hjälpa till i en kreativ miljö och gemenskap. Möjlighet att bredda ditt kontaktnät och vara med på dina villkor, när du vill.

Fynda julklappsböcker

Alldeles gratis kan du hämta lästa böcker i bokhyllan i Allaktivitetsrummet längst ner på Masthuggsliden, gångstråket mot Masthuggsterrassen. Böckerna har vi boende ställt dit, så det finns mycket att välja på!

Ta med dig en kasse och plocka flera. Där kan du fynda böcker av kända romanförfattare, deckare, resehandböcker, kokböcker och barnböcker. Även böcker på främmande språk finns där.

Den svarta taggen som alla boende har passar. Välkommen att fynda!

Har du trångt i din bokhylla hemma kan du lämna utrensade böcker på Röda Korsets butik på Första Långgatan och på Ebbes Hörna på Stigbergstorget.

Birgitta Edgren

Sju glada Masthuggsbor med eller utan stavar på promenad i Slottsskogen. Från vänster: Birgitta Edgren, Siv Björk, Leif Larsson, Urszula Szaron, Barbro af Sillén Wemberger, Helena Sandblad och Inga Sandberg.

Promenera tillsammans

Här har ni gänget som stavgår eller promenerar Slottsskogen runt varje måndag. Vi startar från Klamparegatan 3 klockan 9.00, utom när det är kaffe hos Kulturföreningen. Då startar vi klockan 10.00 och avslutar med kaffe i Lilla salen.

Vill du hänga med? Ingen föransmälan behövs, bara kom till startplatsen.

ANNONS

Har du anknötning till Dalarna?

Bli medlem i Dala Gille som sedan länge samlat dalfolk i Göteborgsområdet till trevliga aktiviteter. Under vinterhalvåret träffas vi ofta i Masthuggets hus. Läs om oss på: www.dalagille.se

Birgitta Edgren, Klamparegatan 11
epost: birgittaedgren@hotmail.com

